Vestfold museene

Strategi 2026-2029

Vestfoldmuseene IKS

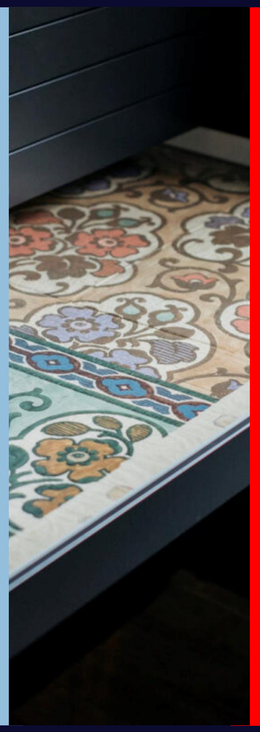

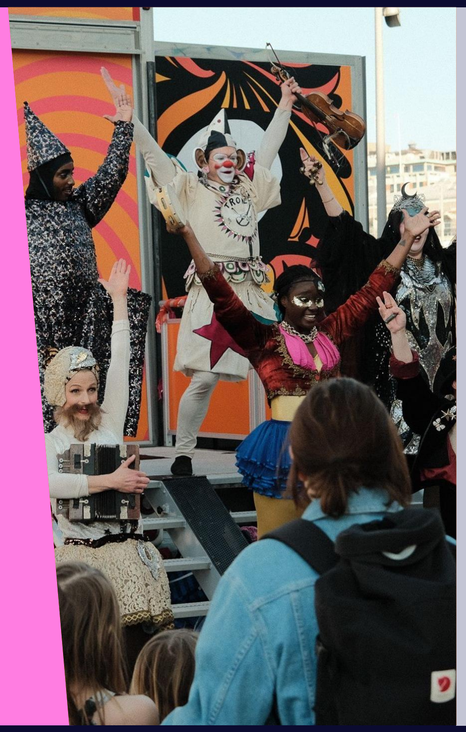

Forord

Vestfoldmuseene IKS sin visjon er å alltid være aktuelle. Dette betyr at vi tar tak i problemstillinger som er viktig for folk i dag, og bruker vår kompetanse, samlinger og arenaer til å belyse disse problemstillingene slik at de forhåpentligvis blir lettere å håndtere.

Et eksempel er samlingen av jernovner som vi formidler på Jernverket Eidsfoss. Disse jernovnene forteller om 300 år med innovasjon; arbeidet med å finne løsninger på menneskers behov, og omgivelsenes vekslende evne til å dekke disse. Når vi nå skal fornye denne utstillingen er det naturlig å se dagens omfattende energibehov i sammenheng med klima og bærekraft.

Dagens museum har svært andre krav til seg enn for få år siden. Museene får størstedelen av tilskuddet fra det offentlige og offentlighetens forventning til oss er ikke lenger kun å samle, bevare og formidle tidligere tiders levd liv. Vi er i stor grad blitt et instrument for samfunnets utvikling ved at vi tilbyr skoleundervisning, bidrar til integrering og innenforskap og formidler vanskelige problemstillinger knyttet til kjønnsroller, identitet, krig, konflikt, klima, miljø, osv. Vi er forventet å gi kunst- og kulturopplevelser som ikke bare er fine der og da, men som gir de besøkende en dypere kunnskap som er med å sikre en bærekraftig utvikling av det samfunnet vi alle er en del av.

Dette er ingen liten oppgave for museene, og vi har vel alle en erkjennelse av at her får vi gjøre det beste vi kan, med de ressurser vi har!

I Vestfoldmuseene har vi jobbet godt med ulike måter å tilnærme oss de nye forventningene på. Haugar kunstmuseum i Tønsberg har hatt utstillinger som har problematisert kjønn og identitet. Hvalfangstmuseet har sluttet å snakke om fangstmetoder og begynt å se på det sterkt problematiske ved hvalfangsten, bl.a. den nære utryddelsen av verdens største dyr, blåhvalen.

Formidlingen av det forferdelige som skjedde rundt deportasjonen av jødiske vestfoldinger under andre verdenskrig er utvidet til å omhandle også den svært vonde konflikten i dagens Midtøsten.

Å jobbe med slike problemstillinger krever rett kompetanse og økonomi, men ikke minst krever det menneskelig mot, kollegial støtte og faglig samarbeid. Det er ofte svært krevende for våre ansatte å jobbe med disse vanskelige problemstillingene, ikke minst med tanke på dagens debattklima.

Jeg er stolt av ansatte i Vestfoldmuseene som løfter mange og vanskelige aktuelle tema. Høstseminarene våre som vi har avholdt de fire siste årene er ment å gi oss ny kompetanse og støtte til å ta de rette valgene.

I Strategien 2026-2029 belyser vi ambisjoner og konkrete mål i fireårsperioden, i tillegg til å vise konkrete tiltak for 2026. Det er ofte vanskelig å finne rett nivå på tiltakene for en så omfattende virksomhet som vår. Ordinære driftsoppgaver følges opp av enkeltavdelingene og står ikke i strategien. Men også driftsoppgavene bidrar inn i vårt arbeid for å nå målene, så alt henger sammen med alt.

Jeg ønsker god lesing av strategien. Den gir et godt bilde av Vestfoldmuseene, hva vi ønsker å oppnå de nærmeste årene og hvordan vi skal komme dit.

Direktør Lene Walle

Dette er oss

Vestfoldmuseenes eiere

Vestfoldmuseene IKS ble opprettet som et interkommunalt selskap i 2009, ved sammenslåingen av museer og arkiv i Vestfold.

Eierandelene er fordelt som følger:

Vestfold fylkeskommune (36%)
Sandefjord kommune (16%)
Tønsberg kommune (16%)
Larvik kommune (16%)
Horten kommune (8,5%)
Holmestrand kommune (4,5%)
Færder kommune (1,5%)
Drammen kommune (1,5%)

Selskapets øverste myndighet er representantskapet.

Aluminiummuseet
Berger museum
Haugar kunstmuseum
Hvalfangstmuseet
Jernverket Eidsfoss
Larvik museum
Midgard vikingsenter
Munchs hus
Samlingsforvaltningen
Slottsfjellsmuseet
Thor Heyerdahl-instituttet
Vestfoldarkivet

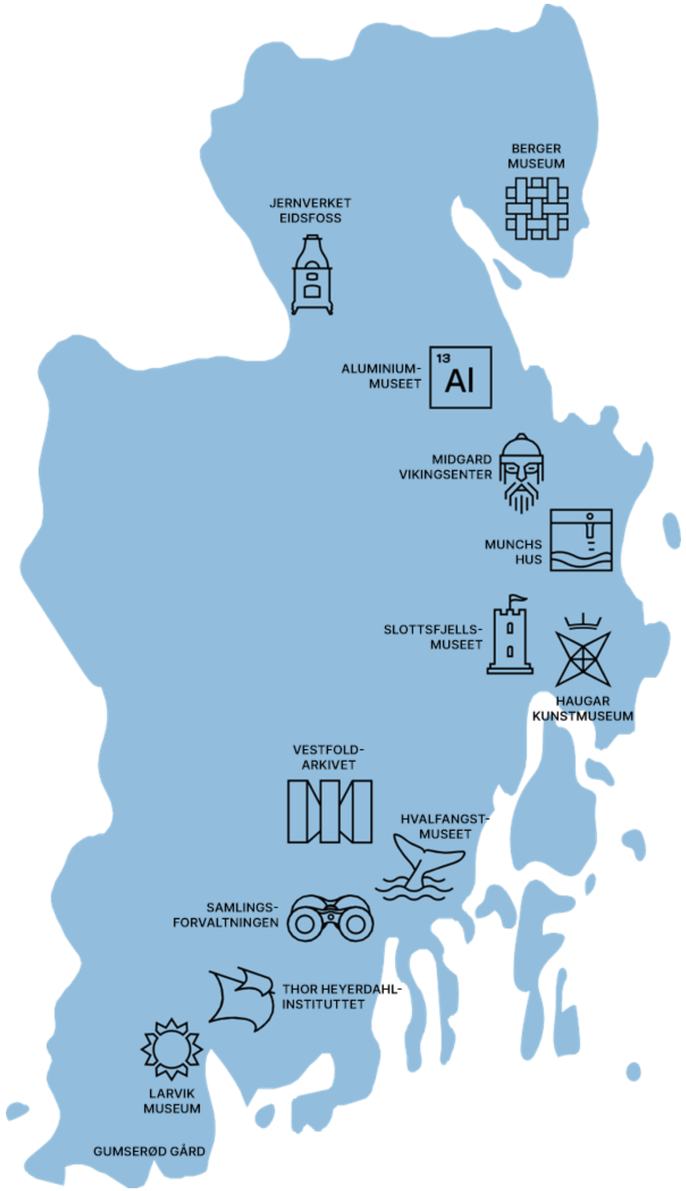

www.vestfoldmuseene.no

Vårt samfunnsoppdrag

Arkivets og museenes samfunnsoppdrag er å samle inn, forvalte, bevare, utvikle, forske på, tilgjengeliggjøre og formidle samfunnets arkiver, materiell og immateriell kunst og kulturarv. Vi dokumenterer og samler for hele samfunnet, og gir kunnskapsbaserte opplevelser hvor målet er at alle skal føle seg inkludert og representert. Vi jobber kontinuerlig med vår rolle som demokratisk bærebjelke, hvor innsikt og kunnskap er vår fremste arbeidsredskap. Vi lager utstillinger og arrangementer som engasjerer og utfordrer publikum, samt jobber tett med lokalsamfunnet for å skape relevante og meningsfulle opplevelser. Vårt samfunnsoppdrag er forankret i internasjonale arkiv- og museumsetiske regelverk (ICA og ICOM):

Et museum er en ikke-kommersiell, permanent institusjon i samfunnets tjeneste, som forsker på, samler, konserverer, fortolker og formidler materiell og immateriell kulturarv. Museene er åpne for publikum, tilgjengelige og inkluderende, og fremmer mangfold og bærekraft. De opererer og kommuniserer etisk og profesjonelt, legger til rette for bred deltakelse fra samfunnet og tilbyr varierte opplevelser for utdannelse, underholdning, refleksjon og kunnskapsdeling.

ICOMs internasjonale museumsdefinisjon (2022)

Arkiver dokumenterer beslutninger, handlinger og minner. Arkiver er en unik og uerstattelig arv som overføres fra generasjon til generasjon. Arkiver forvaltes fra de blir til, for å bevare deres verdi og meningsinnhold. De er autoritative informasjonskilder som understøtter pålitelige og transparente administrative prosesser. De spiller en vesentlig rolle i samfunnsutviklingen ved at de sikrer og bidrar til individets og fellesskapets hukommelse. Åpen tilgang til arkiver beriker kunnskapen om samfunnet, fremmer demokrati, beskytter innbyggernes rettigheter og bedrer livskvaliteten.

Verdenserklæring om arkiver (2011), ICA og UNESCO

Vår visjon:

Alltid aktuelle

Visjonen om å være alltid aktuelle ligger til grunn for alt vi er, og alt vi gjør. Når vi videreutvikler samlingene, forsker eller formidler, så gjør vi det med utgangspunkt i problemstillinger som er aktuelle i dag.

Vår formidling er inkluderende, og vårt mangfoldige publikum opplever at utstillinger og øvrige formidling fremmer nye perspektiver. Vi formidler relevante samfunnsmessige sammenhenger og problemstillinger som gir økt forståelse og innsikt.

Vår rolle som «demokratisk bærebjelke» i samfunnet fordrer at vi arbeider systematisk med mangfold, inkludering, demokrati og bærekraft.

Våre arenaer er attraktive, våre utstillinger, arrangementer og aktiviteter relevante, og våre arkiv og samlinger skal utvikles slik at vi dokumenterer samfunnet og samfunnsutviklingen på en god måte.

Vi tar del i samfunnets digitale transformasjon. Det innebærer at vi tilbyr formidling, forskning og kunnskapsutvikling på digitale plattformer.

Foto: Innlegg på Kulturytring 2025
Fotograf: Karianne S. Vindenes

Kjerneverdier

Vestfoldmuseene har engasjerte og kompetente ansatte som brenner for arkivene og museenes samfunnsoppdrag. Vi er profesjonelle og effektive og tar ansvar på en mengde områder som bidrar sterkt i formidling og sikring av regionens kulturarv.

Vi etterlever følgende verdier i vårt arbeid:

Dynamiske

Vi er initiativrike og handlekraftige. Vi tar plass og sikrer at kunst og kulturarv aktualiseres og har gode kår.

Relevante

Vi belyser aktuelle temaer og stiller kritiske spørsmål. Vi fremmer demokrati og påvirker samfunnsutviklingen.

Inkluderende

Vi er tilgjengelige, synlige og i dialog. Hos oss skal alle føle seg velkommen og ivaretatt.

Verdifulle

Vi forvalter, forsker og formidler i et langsiktig perspektiv. Vi skaper opplevelser som beriker samfunnet.

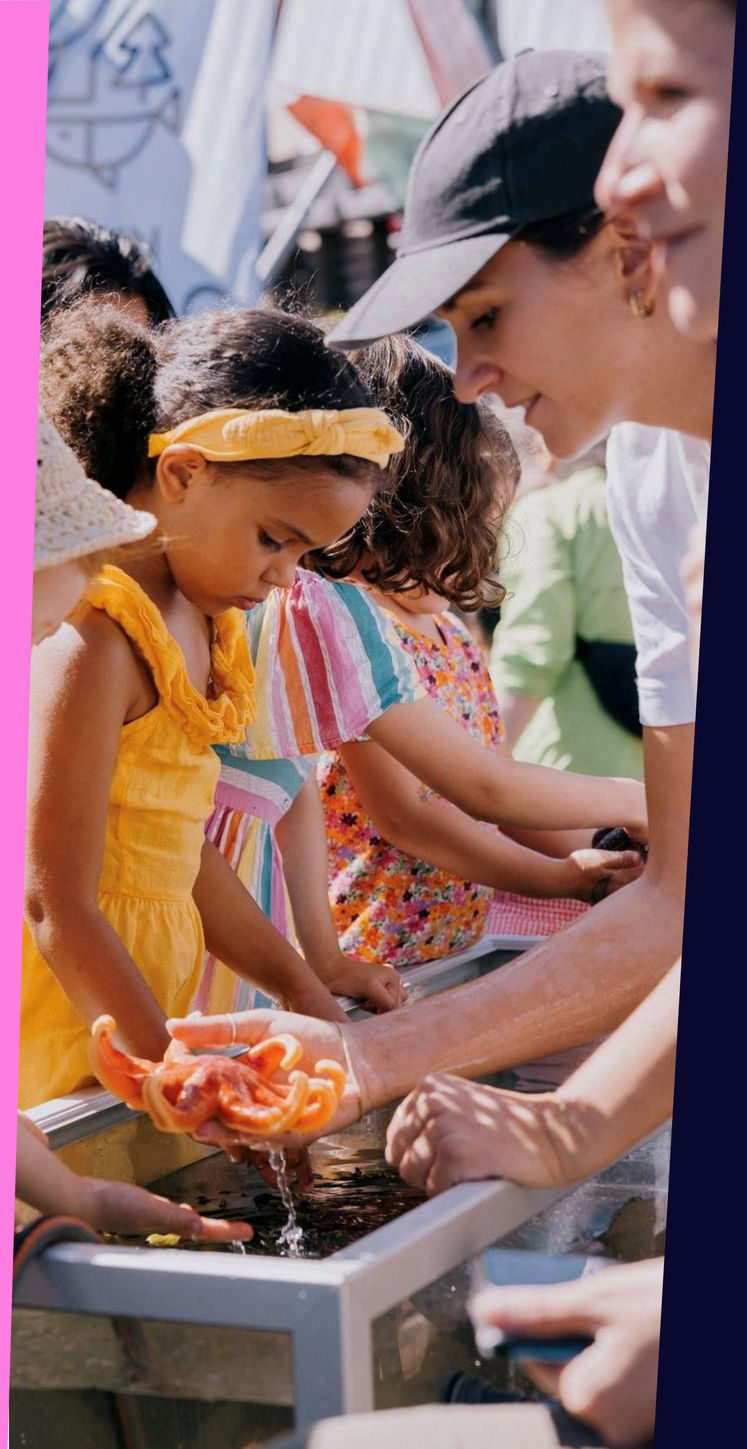

Bærekraft

Vestfoldmuseene har valgt ut seks bærekraftmål som førende i vår strategi for våre museer og arkiv. De svarer til sammen ut de tre bærekraftdimensjonene: Klima og miljø, økonomi og sosial bærekraft. Det er under dimensjonen *Sosial bærekraft* at Vestfoldmuseene kan gjøre størst forskjell.

Vestfoldmuseenes retningslinjer for bærekraft og mangfold finner du på Vestfoldmuseenes hjemmesider.

Vestfoldmuseenes seks utvalgte bærekraftmål:

3. God helse og livskvalitet
4. God utdanning
11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn
12. Ansvarlig forbruk og produksjon
16. Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner
17. Samarbeid for å nå målene

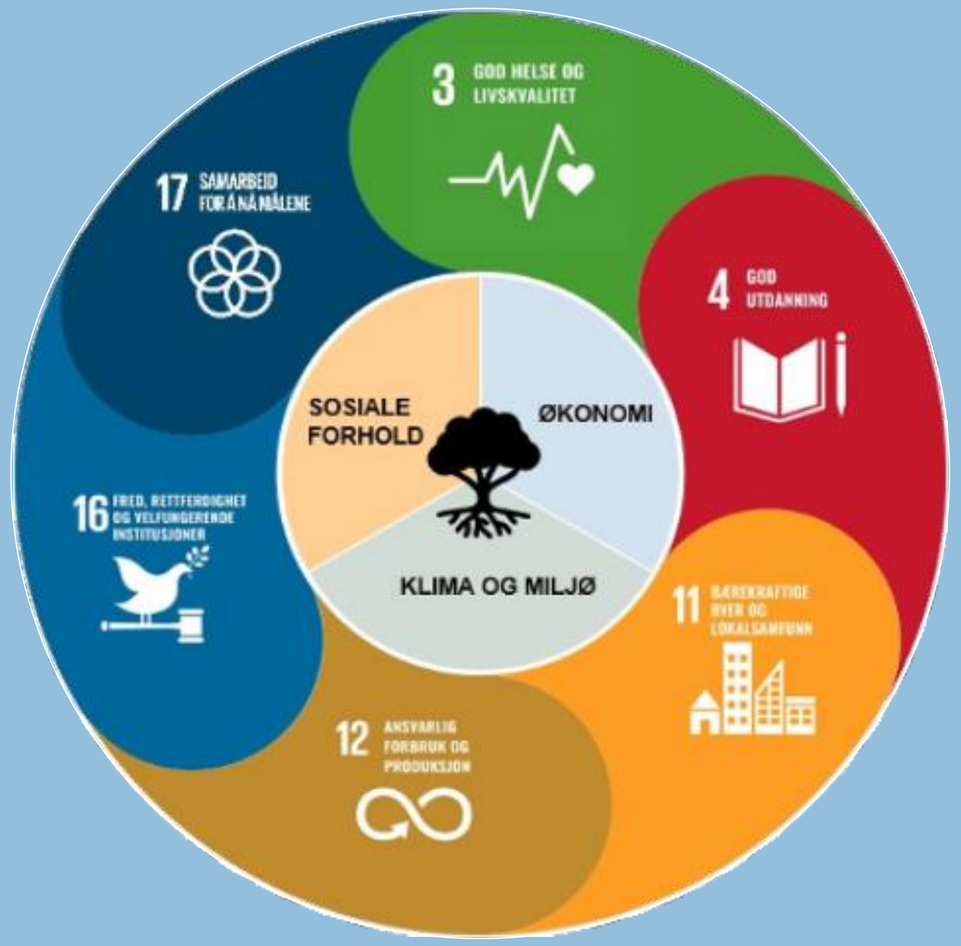

Måltall 2026

- 175 000 fysisk besøkende
- 5 % økning andel betalende besøkende
- 78 000 følgere i sosiale medier totalt
- 217 000 følgere i andre digitale kanaler
- 5 % øking av egeninntekter
- 75 % av medieinnsalg gir resultater
- 10 % økning i selskap og utleie
- 20 000 elever nås gjennom DKS og andre pedagogiske opplegg, digitalt og fysisk
- 150 ordnede hyllemeter privatarkiver
- 50 000 nye filer tilgjengeliggjorte i Digitalarkivet
- 750 nye objekter tilgjengeliggjort på DigitaltMuseum
- 10 000 nye publiserte foto i FotoWeb

Foto: Georg Aamodt

Mål og ambisjoner

Ambisjonene viser hva vi langsiktig strekker oss etter. Ambisjonene er avhengig av forankring hos eierne for å oppnå fremdrift og gjennomføring. Forsvarlig finansiering er en forutsetning. Fortsatt prioritert ressursutnyttelse på tvers i Vestfoldmuseene er viktig for effektiv bruk av kompetanse og økonomiske synergieffekter.

1. Vi har trygg ivaretagelse av kunst og kulturarv

AMBISJONER I PERIODEN

Opparbeidelse av Herregårdshagen er igangsatt. Et nasjonalt senter for grevskapstid er etablert i tilknytning til Herregården i Larvik. Larvik Museum er etablert i Gamle Mesterfjellet skole.

Vi tilbakefører Munchs hage i Åsgårdstrand. Vi etablerer skulpturpark på uteområdet ved Haugar kunstmuseum. Vi legger til rette for en helhetlig utvikling av Midgard vikingsenter og uteområdene. Digital Thor Heyerdahl-plattform er publisert. Næringslivsarkivet er godt etablert regionalt og tilbyr tjenester nasjonalt. Vi ivaretar sikkerhet og klimaforhold og sørger for at samlinger har gode oppbevaringsforhold. Magasinløsning for store gjenstander er etablert. Kapasitet på arkivmagasin er utvidet.

TILTAK 2026

- Arbeide for videre finansiering av prosjekt Munchs hage i Åsgårdstrand
- Fortsette arbeidet med prosjektet «Arena Haugar» - utvikling av uteområdet
- Mulighetsstudie for Midgard vikingsenter gjennomføres
- Sikre kjennskap til, og videreutvikle innholdet i, den nye digitale Thor Heyerdahl-plattformen
- Videreutvikle tjenestene og arbeide for grunnfinansiering av Næringslivsarkivet
- Ferdigstille utstillingsplanen for nytt jernverksmuseum på Eidsfoss

Forbedre forhold for samlinger

- Sikre gode klimatiske forhold, etter standard, på Haugar kunstmuseum, Hvalfangstmuseet og Munchs hus
- Flytte gjenstander fra eksterne lager for å bedre oppbevaringsforhold
- Stabilisere klimatiske forhold for gjenstander i utstilling
- Skaffe finansiering for konservering av elefantselen på Hvalfangstmuseet
- Fortsette arbeidet med å etablere nye magasin for arkiv og store gjenstander

Herregården, hagen og Gamle mesterfjellet skole, Larvik

- Igangsette reguleringsarbeid for herregårdsområdet sammen med Larvik kommune
- Videreføre restaurering av Herregårdens interiør og eksteriør
- Igangsette hageanlegget i samarbeid med Larvik kommune
- Forberede Larvik museum i Gamle mesterfjellet skole med arealer for publikum og ansatte

2. Vår formidling er nyskapende og gir opplevelse og læring for et mangfoldig publikum

AMBISJONER I PERIODEN

Vi tilbyr relevant formidling for et mangfoldig publikum. Vestfoldmuseene er en attraktiv læringsarena og møteplass . Vår formidling skjer gjennom dialog, samarbeid og medvirkning. Formidlingen legger grunnlag for identitet, demokratisk bevissthet, kritisk tenkning, livslang læring og økt livskvalitet. Formidlingen baseres på forskning og tar utgangspunkt i våre samlinger og arkiv.

Foto: Georg Aamodt

TILTAK 2026

Relevant formidling for et mangfoldig publikum

- Utvikle konsept for levende formidling på Vestfoldtunet
- Utvikle nye pedagogiske opplegg for barnehager med fokus på taktil tilnærming, på Berger museum
- Etablere nye formidlingslokaler på Aluminiummuseet for å enklere kunne tilrettelegge for verksteder
- Kartlegge mulighetene for å gjennomføre Tora-spel på Midgard vikingsenter i samarbeid med Fantasifabrikken og lokale teatergrupper
- Bidra til byggingen av et håndverksformidlingsbygg ved Gildehallen, i samarbeid med VFK
- Implementere tiltak iht. plan for levendegjøring på Midgard vikingsenter
- Utvikle formidlingsopplegg om kildekritikk, historiebevissthet og bruk av våre samlinger
- Utarbeide formidlingsopplegget «Makten og samtalen – norske herregårder», samarbeid med Eidsvoll 1814 og Østfoldmuseene
- Utvikle formidlingsopplegg for vgs på Berger museum

Fornyelse av utstillinger iht. utstillingsplan

- Oppgradere utstillingen og resepsjonsområde i Aluminiummuseet, etablere museumsbutikk og utstillinger i vinduene ut mot gaten
- Oppgradere utstillingen på Berger museum
- Skape en illusjon av hav under Klåstadskipet
- Fornye arkivutstillinger i Vestfoldarkivet
- Utarbeide plan for halvårlig rullering av samlingsutstillingen på Haugar

Nye utstillinger

- Utarbeide plan for temporære utstillinger på Hvalfangstmuseet
- Etablere ny temporær utstilling om skipsbygging, på Hvalfangstmuseet
- Åpne delutstilling "Vikingtiden som fenomen" på Midgard vikingsenter
- Åpne temporær utstilling om historiene til stiftelsene på Eidsfoss
- Åpne temporær utstilling på Slottsfjellsmuseet – om middelalderrustning/håndverk
- Utvikle nye utstillinger i Gamle Mesterfjellet skole i Larvik, åpnes i 2027
- Åpne utstillingen "Pyramide" på Haugar kunstmuseum
- Åpne utstillingen "Hvassermodernistene" på Haugar kunstmuseum
- Åpne utstilling med kunstner Kristina Bræin på Haugar kunstmuseum

- Gjennomføre aktivitetsprogram som speiler årets tema "Slekt og samfunn 2026«, med arrangementer, foredrag og plakatutstilling

Nye digitale formidlingstiltak

- Utarbeide et digitalt formidlingsopplegg knyttet til utstillingen i apsis 3 på Midgard vikingsenter
- Formidle næringslivshistorie og informasjon om våre arkiver
- Utarbeide nyskapende digital formidling av "Det angår også deg"
- Utarbeide formidlingstilbud gjennom medvirkning på Digitalt Thor Heyerdahl-senter, for vgs
- Utvikle nettportalen "Lyden av Vestfold"

3. Vi forsker og utvikler kunnskap for å bli ledende innenfor våre prioriterte områder

AMBISJONER I PERIODEN

Vestfoldmuseene er ledende i Norge innenfor forsknings- og kunnskapsområdene middelalderborger, grevskapstid, hvalfangsthistorie, aluminiumindustri, utvalgte områder innenfor jernverkshistorie, næringslivsarkiver og levende formidling på vikingtid. Haugar kunstmuseum er ledende i å samle og vise samtidskunst i regionen. Innenfor alle områdene har museene og arkivet utstrakt nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Foto: Georg Aamodt

TILTAK 2026

- Arrangere konferanse på Midgard vikingsenter knyttet til levende formidling
- Publisere minimum fem fagfellevurderte artikler
- Utarbeide forskningsplan for aluminiumindustrihistorien og utvalgte temaer i jernverkshistorien
- Planlegge maritim fagkonferanse i det nasjonale museumsnettverket for sjøfart, i 2027
- Forberede digital Thor Heyerdahl International Day 2028
- Gjennomføre forskningsutgraving på Tunsberghus – fase 1
- Arrangere fagseminar ifm. utstillingen "Hvassermodernistene"
- Utgi fagartikkel om Munchs hage
- Tilgjengeliggjøre tidligere forskning på nett, og informasjon om ansattes arbeider og kompetanse, gjennom Norsk Vitenarkiv
- Gjennomføre forskningsprosjektet "Cram: Connecting Related Archival Records and Museum Objects" i samarbeid med Oslo Met
- Videreføre arkeologiske utgravninger i Herregårdshagen i Larvik
- Videreføre del av forskningsplanen for grevskap, «Grevskapenes rettskultur og administrasjonshistorie»
- Publisere artikler om samlingene på nett og i tidsskriftet ARKIVERT (Tema: folkemusikk og tradisjonskultur)
- Vi publiserer 2-3 artikler knyttet til vår formidlingsvirksomhet
- Utvikle og tilgjengeliggjøre kunnskap om folkemusikk i Vestfold
- To ansatte starter doktorgradsutdanning

Utgi minst fem større publikasjoner

- Utgi bok om Munchs hus; Det er jo bare et gammelt hus
- Oppstart av boken Kontekst og tanke III: Arbeidstittel: Herregård og grevskapstid
- Utgi katalog ifm. utstillingen "Pyramide"
- Utgi bok ifm. utstillingen Hvassermodernistene
- Utgi katalog ifm. Bræin-utstillingen

Styrke Næringslivsarkivet som en aktør i forskningsmiljøer

- Utvikle samarbeidet med Handelshøgskolen BI, EBHA og andre relevante internasjonale aktører
- Videreutvikle metodikk om kartlegginger, bevaringsvurderinger og digitale uttrekk av næringslivsarkiv
- Utvikle metode for forskningsforberedende arbeid med næringslivsarkiver

4. Vi dokumenterer samfunnet og aktualiserer samlingene våre

AMBISJONER I PERIODEN

Vi jobber planmessig med dokumentasjon og innsamling av materiell og immateriell kulturarv. Vi har et særlig fokus på å samle inn fra, og dokumentere mangfoldet i befolkningen i regionen, tradisjonsmateriale og arkiver etter næringslivet. Samlingene er digitalt tilgjengelige for publikum, og er en sentral del av utstillinger, formidling og forskning. Haugar kunstmuseums samling blir utviklet i takt med samtidskunstfeltet. Vi har sikret alle arkiver etter tidligere Vestfold fylkeskommune.

Foto: Georg Aamodt

TILTAK 2026

- Utvikle fem nye produkter fra "samling til butikk"
- Utarbeide plan for kategorisering og forvaltning av gjenstander og tekstiler i tilbakeførte historiske interiører med utgangspunkt i Herregården i Larvik
- Registrere samlingen i Berger museums utstilling i arbeiderboligen
- Bedre representasjon i samlingen ved å gjennomføre innsamlingsprosjektet «Nye toner i arkiv»
- Inngå samarbeidsavtaler om bevaring av arkiver med næringslivsaktører
- Revidere samlingene og gjennomføre avhendingsprosesser for å sikre bærekraftig forvaltning
- Digitalisere utstillingshistorikk og forbedre metadata på samlingen, på Haugar kunstmuseum
- Digitalisering og publisering av hele kunstsamlingen på Digitalt Museum

Gi økt kunnskap om, og bedre tilgjengelighet til arkiver og samlinger

- Redusere restanser på uordnede privatarkiver
- Gjennomføre prosjektet "Slottsfjellsmuseets fotosamling" som innebærer ordning, digitalisering og tilgjengeliggjøring
- Arbeide for å finansiere nye ordningsprosjekter for foto
- Samarbeide med fylkeskommunen om avlevering av resterende arkiver
- Samarbeide med Nasjonalbiblioteket om digitalisering
- Avslutte treårig prosjekt om folkemusikk og tradisjonskultur og avklare videre arbeid og ambisjoner

5. Vi er en relevant samfunnsaktør gjennom samhandling og dialog

AMBISJONER I PERIODEN

Vi arbeider med aktuelle problemstillinger som gir økt forståelse og innsikt, og legger til rette for aktuell dialog, inkludering og kompetanseheving. Vi samhandler profesjonelt med frivillige lag og foreninger. Vi inngår formelt i nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekter. Vi utvikler oss i tett dialog med eiere og andre relevante aktører. Vi jobber målrettet med bærekraftstiltak.

Foto: Georg Aamodt

TILTAK 2026

- Gjennomføre høstseminar i 2026
- Gjennomføre et DVA (Destination Viking Association) prosjekt i samarbeid med en internasjonal aktør
- Gjennomføre workshops med Verket (Larvik kommune), frivillige og andre brukergrupper knyttet til ny utstilling i nye Larvik museum
- Videreutvikle samarbeidet med frivillige om ordning, digitalisering og tilgjengeliggjøring av samlinger
- Arbeide med prosjektet Unge kritikere for å utvikle kunnskap om kritisk tenkning
- Være en aktiv samfunnsaktør ved å skrive kronikker, artikler og delta i panelsamtaler
- Inngå nye samarbeid med ulike samfunnsaktører for å øke mangfold
- Gjennomføre kompetansehevingsseminar for frivillige lag og foreninger i eierkommunene. Tema: formidling, utstilling, bevaring av gjenstander og arkiv
- Gjennomføre samarbeidsprosjektet «Innsamling og dokumentasjon av kulturelt mangfold i Drammen/Buskerud»

Bærekraftstiltak

- Utvikle og forbedre IT-løsninger på formidling, server og grønn nettside
- Redusere forbruk og utnytte lokaler vi disponerer mer effektivt

6. Vi har profesjonell og solid drift

AMBISJONER I PERIODEN

Vi er en attraktiv arbeidsgiver for en mangfoldig medarbeidergruppe. Vi er dynamiske og har engasjerte og høyt kompetente medarbeidere, og har et svært godt arbeidsmiljø. Vi er innovative og bruker nyskapende arbeidsmetodikk. Vi har et godt koordinert planverk på alle kjerneområder i selskapet. Vi setter bærekraftmålene høyt og arbeider bevisst med kvalitet og profesjonalitet i alle ledd.

Foto: Maria M. Muhrman

TILTAK 2026

- Jobbe aktivt med godt arbeidsmiljø
- Ta i bruk KI på relevante områder
- Evaluere kafedrift på de ulike arenaene
- Videreføre arbeidet med universell utforming
- Vurdere bruk av politiattest iht. sikkerhet
- Sikre høyt fokus på beredskapsarbeid
- Vurdere nye billettsystemer/mer åpent, ubemannet museum
- Gjennomføre enkel måling for publikumstilfredshet
- Implementere sak-/arkivsystem i hele virksomheten, og sikre gode etablerte rutiner i alle avdelinger
- Etablere profesjonell drift av bibliotek i hele virksomheten
- Etablere planverk for vedlikehold av sesongåpne utstillinger
- Utarbeide flerårig digitiseringsplan
- Utbedre verkstedene/lokalene på Haugar kunstmuseum
- Utarbeide forvaltningsplan for bygg og uteområdet på Haugar kunstmuseum
- Ferdigstille oppussing av foajé- og kafeområdet på Slottsfjellsmuseet
- Følge opp utredning om formidling av Gumserød gård
- Øke fortjenesten på selskap og utleie

Vestfold museene

Vestfoldmuseene IKS
Postboks 1247
3205 Sandefjord

Besøksadresse
Hinderveien 10
3223 Sandefjord

Telefon +47 917 99 099
E-post post@vestfoldmuseene.no
Org.nr. 993 871 184